

AKKERBOUW: STERK HERSTEL IN 2003*Johan Bakker*

Na een forse daling van de opbrengstprijzen in het vorige jaar, zijn deze in 2003 met 18% gestegen. Samen met een prijsstijging van de kosten (+1%) leidt dit tot een ruilvoetverbetering van 17%. De geldopbrengsten per hectare zullen per saldo met 22% stijgen. Landelijk verbetert de brutoproductiviteit met 4% door schaalvergroting en stijging van de fysieke opbrengsten van granen, suikerbieten en uien. De geldopbrengsten van alle gewasgroepen, met uitzondering van de zetmeelaardappelen, nemen toe. De sterkste stijging geldt voor uien.

Opbrengsten en kosten

In tegenstelling tot de Europese graanopbrengst die met ruim 181 miljoen ton zo'n 11% lager uitkwam dan in 2002, hebben de Nederlandse akkerbouwers gemiddeld 10 ton per hectare geoogst. De prijzen van tarwe komen dit jaar ruim 30% hoger uit op 14,30 euro per 100 kg. Oogstjaar 2003 had daarmee een recordgeldopbrengst voor graan. De aardappeloogst is in 2003 voorspoedig verlopen. Er was een wat fijnere sortering en door bacterieziekte was er wat meer verlaging en afkeuring bij de pootaardappelen. De uiteindelijke pootaardappelprijs wordt, mede gezien de hogere prijzen op de beurs geraamd op 22 euro per 100 kg (+18%). Bij de consumptieaardappelen daalde de fysieke opbrengsten maar de gunstige prijsontwikkelingen maakte dit ruimschoots goed. De prijs voor consumptieaardappelen wordt geraamd op 12 euro per 100 kg, wat een stijging van circa 70% betekent ten opzichte van vorig jaar. Het jaar 2003 is voor de suikerbieten qua fysieke opbrengsten (gemiddeld 64 ton) een zeer goed jaar geworden. Daarbij zorgde de droogte ook voor een hoog suikergehalte (17%). Het aandeel C-suiker dat buiten het BMS (Bewaakt Mengprijsstelsel) is geproduceerd, is daardoor wel flink hoger dan vorig jaar en komt op ruim 19%. Hierdoor gaat de gemiddelde prijs in 2003 met 3% naar beneden naar 47 euro per 100 kg suikerbieten. Bij de zaaiuien is de fysieke opbrengst met 60 ton per hectare ruim twee ton per hectare hoger dan vorig jaar. Daarbij is de prijs van de zaaiuien sinds het begin van de oogstperiode ongekend hoog. Uiteindelijk zal deze voor de zaaiuien gemiddeld over 2003 uitkomen op 18,90 euro per 100 kilo (+80%) (zie tabel 1). De totale kosten per bedrijf, inclusief berekende kosten, nemen gemiddeld toe met 4% (+8.000 euro). In de Veenkoloniën stijgen de kosten iets minder, met 6.000 euro.

Tabel 1 Fysieke opbrengsten (ton/ha), opbrengstprijzen (euro per 100 kg) van enkele akkerbouwgewassen op akkerbouwbedrijven (incl. BTW)

	Fysieke opbrengst			Opbrengstprijs		
	2001 (v)	2002 (v)	2003 (p)	2001 (v)	2002 (v)	2003 (p)
Tarwe	8,6	8,1	10,0	12,40	10,70	14,30
Gerst	6,0	5,7	5,8	13,40	12,90	13,80
Consumptieaardappelen a)	46,4	53,5	48,8	11,00	6,95	12,00
Pootaardappelen a)	36,7	35,7	36,8	26,80	19,00	22,00
Zetmeelaardappelen b)	43,7	46,5	44,0	5,30	5,30	5,30
Suikerbieten c)	59,4	61,5	64,0	57,65	48,50	47,00
Zaaiuien	54,0	52,7	55,0	12,90	9,40	18,90

a) Alle rassen, 0 mm opwaarts; b) Tonnage bij 400 gram o.w.g.; c) Bietenprijs per ton bij 16% suiker.
Bron: CBS-Landbouwtelling en Oogstraming; bewerking LEI en LEI-prijzen.

Rentabiliteit, inkomen en besparingen

Nadat de rentabiliteit vorig jaar gemiddeld was gedaald naar krap 80, is er dit jaar weer een verbetering

tot gemiddeld rond 96. Het gezinsinkomen uit bedrijf stijgt op het gemiddelde akkerbouwbedrijf dan ook fors, met ongeveer 35.000 euro tot ruim 50.000 euro per bedrijf. Dit betekent een duidelijke verbetering, maar ook dat de totale kosten nog niet geheel worden goed gemaakt door de opbrengsten. In de Veenkoloniën heeft de ontwikkeling van de resultaten op akkerbouwbedrijven altijd een gelijkmatiger karakter. Dit komt doordat deze bedrijven veel zetmeelaardappelen, graan en suikerbieten verbouwen. Deze door het Europese beleid ondersteunde producten kennen een veel minder grillig prijsverloop dan de meeste andere akkerbouwgewassen. Bij een lagere fysiek opbrengst voor zetmeelaardappelen en een toename van de bedrijfskosten met gemiddeld 4% zullen, vooral door de hogere prijzen van graan, de bedrijven in de Veenkoloniën dit jaar een wat beter jaar hebben. Het gezinsinkomen uit bedrijf stijgt licht, met circa 1.000 euro en komt gemiddeld uit op 24.000 euro (zie tabel 2). Bij dit inkomen kunnen dit jaar gemiddeld nog geen besparingen plaatsvinden. In 2002 was dit evenmin het geval.

<i>Tabel 2 Bedrijfsresultaat en inkomen op akkerbouwbedrijven</i>		
	Alle bedrijven	Zetmeelaard- appelbedrijven
Opbrengsten-kostenverhouding		
2001 (v)	97	87
2002 (v)	80	84
2003 (r)	96	82
Gezinsinkomen uit bedrijf (euro per bedrijf)		
2001 (v)	53.600	23.700
2002 (v)	16.200	22.600
2003 (r)	51.300	23.900
Bron: Informatienet		

Meer informatie: Rapport 1.03.05 *Actuele ontwikkeling van bedrijfsresultaten en inkomens in 2003*